

Text: Jana Bohutínská

BUDOU VŠECHNY DĚTI NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH POVINNĚ TANČIT?

AKTIVITY SPOJENÉ SE ZAVEDENÍM TANEČNÍ A POHYBOVÉ VÝCHOVY DO VŠEOBECNÉHO VZDĚLÁNÍ NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH ZATÍM VYVRCHOLILY VEŘEJNOU DISKUZÍ NAD CHARAKTERISTIKOU A OBSAHEM NOVÉ VÝCHOVY. MÁ BÝT TANEC NA „ZÁKLADCE“ PRO VŠECHNY POVINNÝ? V TOM SE, ZATÍM, NÁZORY RŮZNÍ.

Letos mezi 1. červnem a 15. srpem prochází veřejnou internetovou diskuzí návrh, který charakterizuje nový vzdělávací obor pro základní školy (ZŠ) taneční a pohybová výchova (TPV) a navrhuje jeho vzdělávací obsah. Zpracování dokumentu garantoval Výzkumný ústav pedagogický a návrh je výsledkem roční práce expertního týmu ve složení Eva Blažičková (Konzervatoř Duncan centre), Romana Lisnerová (dříve Výzkumný ústav pedagogický, dnes ředitelka mateřské a základní školy), Bohumíra Cveková (NIPPOS – ARTAMA) a Ivanka Kubicová (Katedra tance HAMU).

TANEC PRO VŠECHNY

Obsah a cíle předmětu pro ZŠ jsou odlišné od tanečního oboru základních uměleckých škol. Plány osobnosti, které se na přípravě TPV podílejí, evidentně míří ještě dál. Eva Blažičková na pracovním setkání v Duncan centre (jeho záznam je součástí

materiálu zveřejněného k diskusi) vyjadřuje přání pokračovat po pokusu zavést novou výchovu na ZŠ i do vyšších ročníků škol. Romana Lisnerová upřesňuje, že základní rámec TPV je vypracován v rámci doplňujících vzdělávacích oborů ZŠ – na škole tedy závisí, jestli ho budou studovat žáci ve všech ročnících, pouze v některých ročnících, povinně nebo nepovinně. Blažičková ale zdůrazňuje nutnost vyučovat předmět od prvního ročníku jako součást všeobecného vzdělání, ne chaoticky a výběrově. Z úst přítomných pedagožek ovšem v tomto směru zaznívají i pochybnosti.

TANEČNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA, JEJÍ OBSAH A PODMÍNKY

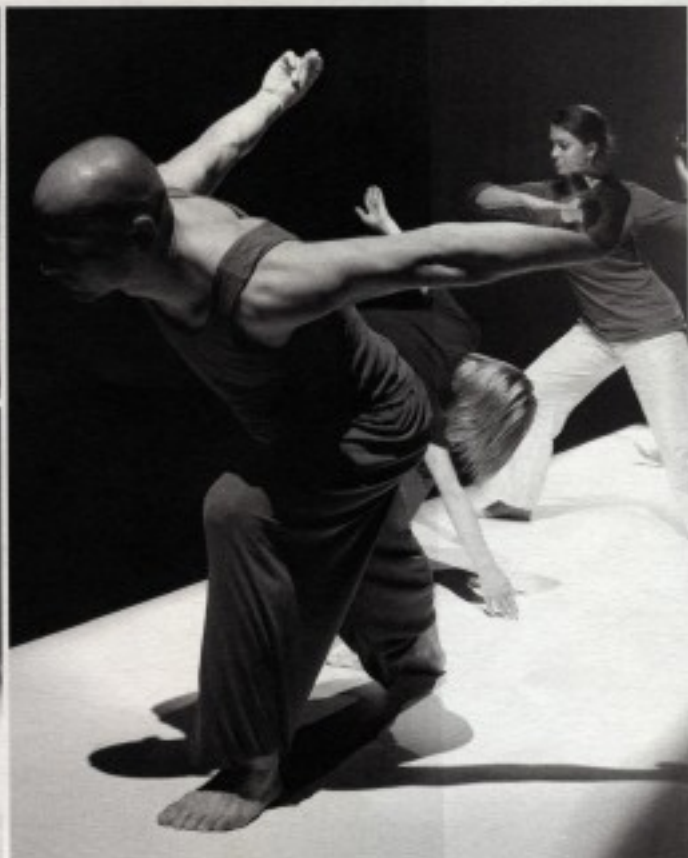
Co je tedy obsahem samotného předmětu? TPV má vychovávat prostřednictvím tance. „Tanec je tvůrčí uměleckou činností, kterou může do jisté míry vykonávat každý. Každý má vrozenou schopnost tančit, protože každý má možnost pohybovat se,

má vrozený cit, představivost, smysl pro rytmus, schopnost rozvíjet se, myslet, chtít a jednat. Proto každý může v rámci svých schopností tančit. Pokud dáme i nejméně nadaným dětem možnost uplatnit své tvůrčí úsilí, může to z psychologického hlediska být pro ně stejně důležité, jako úsilí velmi nadaných,“ zní hlavní premisa záměru. Tanec vyjadřuje citové hodnoty pohybem. Autorky návrhu věří, že tanec formuje dětskou osobnost. „Vytváří trvalé vztahy mezi myšlením, emocemi a fyzickou složkou dítěte, harmonizuje jeho fyzický vývoj. Rozvíjí tvořivost, citovost, citlivost a inteligenci těla. Učí vnímavosti vůči prostředí, rozvíjí sociální inteligenci. Učí na jedné straně spontaneitě – na druhé straně sebekázně. Rozvíjí pozitivní vztah k fyzické aktivitě a ke zdraví.“ TPV tedy nemá být zaměřená na výsledek, není to dravá soutěž. Naopak má napomoci ke znovuoživení těla, k sebepoznání, k rozvoji neverbálního vyjádření,

podnítit k samostatné tvůrčí činnosti. Klíčovou roli hrají čtyři základní principy: hledání tělesnosti, rozvíjení inteligence těla, původnost/originalita, vytváření společnosti.

Hledání tělesnosti znamená seznámení se s vlastním tělem a jeho propojení s prostorem, okolním prostředím. Rozvíjení inteligence těla znamená rozvoj přirozeného používání pohybu v závislosti na individuálních fyzických i psychických předpokladech žáka. Nejde však o mechanické opakování a drill. Původnost/originalita znamená rozvíjení osobnosti konkrétního žáka, který hledá jedinečný způsob vyjádření svého světa. Vytváření společnosti znamená evokovat prožitek sounáležitosti a sdílení.

Učivo se pak konkrétně dělí do sedmi okruhů: pohybová příprava, prostorové citění, vzájemné vztahy, pohyb s předmětem, pohybové a taneční

hry, hudba a tanec, improvizace. „Cíle vzdělávání v rámci TPV musí vždy směřovat k dosažení určité míry inteligence těla, která je závislá na pedagogickém záměru, talentu, emocích a je podmíněna vůlí,“ deklarují autorky.

Výuka oboru TPV je rozložena do prvního i druhého stupně ZŠ (tedy od 1. do 9. třídy, s hodinovou dotací – jedna, ideálně dvě vyučovací hodiny týdně) a pro oba stupně se definují určité cíle, kterých by měl žák procházející výukou dosáhnout. Pro tyto cíle je navržen konkrétní obsah učiva pro první a druhý stupeň ZŠ.

Diskutovaný materiál ve své závěrečné části také poukazuje na podmínky pro zařazení TPV do školních vzdělávacích programů. Za základní předpoklad zavedení oboru do škol je označen kompetentní a aprobovaný pedagog taneční výchovy (plán vzdělávání pedagogů je podle

Blažičkové další oblastí, na které se intenzivně pracuje, ale také hudební pedagog, respektive korepetitor (a – dodejme – disponibilní finance). Škola pak musí mít pro výuku oboru odpovídající prostor, ideálně vybavený klavírem.

VÁŠNIVÁ DISKUZE? KDEŽE...

K 6. červenci (kdy vzniká tento článek) se diskuze ke zveřejněnému materiálu nedá označit za rozsáhlou a vlnivou. K sečtení dosavadních příspěvků bohužel stačí prsty na rukou.

„Rozhodně nejsem pouze pro výkonnostní složku pohybové výchovy. Rozvoj tvořivosti a sociální oblasti pohybovou výchovou je další možností vedle výtvarné a hudební výchovy a zase bude vyhovovat jiným dětským osobnostem,“ myslí si jedna z diskutujících. „Některé děti, které jsou v tělesné výchově (TV) neustále posuzovány podle tabulek, standardů, si mohou vytvořit negativní vztah k pohybovým

činnostem, pokud v nich nejsou zrovna nejlepší. A právě TPV by jim mohla poskytnout kompenzaci jejich nedostatků z TV,“ domnívá se další. Zároveň se ale ptá, zda-li je ve školách prostor pro další výchovu. „Já bych byla pro, aby zůstala součástí TV,“ uvažuje jiná příspěvatelka.

„Byla bych pro, aby existovala taneční výchova na pedagogických fakultách a aby se tam o tanci také mluvilo! Kde jinde ovlivnit učitele? Zavedení TPV jako samostatného oboru se mi zdá skvělé, ale myslím, že si to bude moci dovolit pouze malé procento škol – kde se totiž vezme tolik odborně vzdělaných tanečních pedagogů a finanční prostředky na zaplacení jejich práce?“ – píše v diskuzi studentka učitelství na 1. stupni. „Myslím, že by bylo bezvadné mít možnost se někde vyškolenit. Osobně bych uvítala třeba jednoletý nebo dvouletý kurz, na který by nebylo nutné dělat přijímačky. Pro učitele ZŠ by to byla kvalifikace navíc a byla by

to možnost, jak taneční výchovu opravdu dostat do škol, protože ne na všechny školy v republice mohou dojíždět opravdoví odborníci,“ dotýká se další z diskutujících otázky pedagogů TPV.

Po diskuzi by mělo být podle Romany Lisnerové cílem vyprodukovat pro pedagogy maximum metodických materiálů, které přibližují, co vše může být a je obsahem TPV a vzbudí ve školách zájem o nový předmět.

ZDROJE:

Taneční a pohybová výchova – charakteristika a vzdělávací obsah, zveřejněno na internetovém Diskuzním fóru Metodického portálu, včetně veřejné diskuze a záměru pracovní schůzky tamtéž
www.rvp.cz

Vzdělávací program tanečního oboru základních uměleckých škol – dostupný na www.msmt.cz